DOI: 10.26693/jmbs07.01.281
УДК 616.314:378
Гринь В. Г.

МОРФОЛОГІЧНІ ТЕРМІНИ-ЕПОНІМИ В СТОМАТОЛОГІЇ ЯК ЧАСТИНА ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

Полтавський державний медичний університет, Україна

У теперішній час наукові та термінологічні дискусії з приводу вживання епонімічних термінів активно тривають. Дослідження науковців спрямовані на вивчення специфіки мовних знаків із компонентами-епонімами, структурних моделей складних епонімів, функціонуванні термінів-епонімів в українській анатомічній і кардіологічній, англійській медичній, оперативно-хірургічній термінології, порівняльному аналізі епонімічних назв в латинській, німецькій, англійській терміносистемах.

Метою роботи було в стислій формі пояснити походження деяких термінів-епонімів у стоматології, дати уявлення про вчених, чиїми іменами названі ті чи інші терміни шляхом бібліографічного аналізу літератури.

Об'єктом дослідження в даній роботі послужили похідні від термінів-епонімів, що застосовуються в стоматології й морфології. У роботі використані загальнофілософські та загальнонаукові методи дослідження, а саме: діалектичний, історично-хронологічний, бібліографічно-описовий, аналітичний тощо. Цей бібліографічний аналіз базується на опублікованих рецензованих статтях, книгах, навчальних посібниках, монографіях. Джерелами матеріалу виступили присвячені проблемам епонімів у медицині спеціалізовані словники і довідники, які містять найбільш повне зібрання епонімічних назв захворювань і їх ознак.

Результати. Наведено історичні та статистичні дані для пояснення і узагальнення різноманітних явищ, пов'язаних з виникненням епонімічних термінів, відомості про вчених, чиї імена власне послужили епонімом для формування назв медичних явищ і понять. Проаналізовано особливості виникнення назв: анатомічних термінів, феноменів, а також структур і утворів, що мають епонімічне походження, в залежності від національної приналежності їх авторів, визначено історичні та культурні передумови, що послужили основою утворення епонімічних термінів.

Висновки. Епоніми мають повне право на існування поряд з іншими назвами системи. Вони не тільки описують явища, а й відображають історію науки і внесок дослідників у її розвиток, допомагають зберегти традиції та історію, привносять яскраві кольори. Саме тому епоніми вкрай корисні і відмовитися від них неможливо.

Ключові слова: епонім, епонімічний термін, медична термінологія, стоматологія.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Робота є фрагментом науково-дослідної роботи кафедри анатомії людини «Морфофункціональне вивчення внутрішніх органів людини та лабораторних тварин в різних аспектах експериментальної медицини», № державної реєстрації 012U108258.

Вступ. У зв'язку з розвитком когнітивного напряму в мовознавстві пильна увага приділяється епонімічним термінам. Важко уявити галузь медицини, в якій в тій чи іншій мірі не використовувалися б епонімічні назви [1-6]. Більшість класичних епонімів активно використовуються і в даний час, не зважаючи на пропозиції обмежити їх вживання. Вивчення епонімічних найменувань в професійній медичній мові має велике значення, оскільки воно спрямоване на вирішення важливої теоретичної проблеми зміни статусу й функції певного терміну, який справляє безумовний вплив на пізнання світу з точки зору історії науки.

З'являються і нові терміни, які відображають етапи розвитку медицини, пріоритет того чи іншого вченого або країни у відкритті нових фактів, але не відображають окремих ознак об'єктів номінації. У теперішній час наукові та термінологічні дискусії з приводу вживання епонімічних термінів активно тривають [7-10]. Дослідження науковців спрямовані на вивчення специфіки мовних знаків із компонентами-епонімами, структурних моделей складених епонімів, функціонуванні термінів-епонімів в українській анатомічній і кардіологічній, англійській

медичній, оперативно-хірургічній термінології, порівняльному аналізі епонімічних назв в латинській, німецькій, англійській терміносистемах [11-14].

У певну частину системи медичної лексики, епонімічної термінології або термінів-епонімів входить стоматологія. Такі терміни деякі автори називають «стоматонімами» – від грецького «στοματος» – «рот» і «ὄνομα» – «ім'я, назва» [15].

Мета роботи. У стислій формі пояснити походження деяких термінів-епонімів в стоматології, дати уявлення про вчених, чиїми іменами названі ті чи інші терміни шляхом бібліографічного аналізу джерел літератури.

Матеріали та методи дослідження. У роботі використані загальнофілософські та загальнонаукові методи дослідження, а саме: діалектичний, історично-хронологічний, бібліографічно-описовий, аналітичний тощо. Цей бібліографічний аналіз базується на опублікованих рецензованих статтях, книгах, навчальних посібниках, монографіях. Для цілей даного систематичного огляду пошук літератури (стосовно розгляду деяких термінів-епонімів в стоматології) здійснювався у всесвітній мережі «Інтернет», вітчизняних джерелах літератури, науковій та електронній бібліотеках Полтавського державного медичного університету за такими ключовими словами: «епонім», «медична термінологія», «епонімічний синдром», «стоматолог», «зуб», «дентин» тощо.

Результати дослідження та їх обговорення. Слово епонім має грецьке походження. Воно складається з двох частин: «епі» – над, на додаток і «онім» – ім'я. Таким чином, епонім – це ім'я людини, реальної або вигаданої, на основі якого створено інше слово або словосполучення [16-18]. Епонімічні терміни – частина професійної культури, тому відмовитися від них зовсім неможливо. Епонімічні терміни значною мірою сприяють правильному розумінню текстів медичного змісту і полегшують професійне спілкування.

На сьогоднішній день в анатомії епонімічні назви все частіше зустрічаються в різних виданнях та підручниках з клінічної анатомії [19]. Вони збереглися, не дивлячись на нову анатомічну (медичну) номенклатуру в клінічній практиці [20-22].

Дана робота адресована до важливої проблеми в стоматології, що має велике значення не тільки для практичної стоматології, але й для історії медицини, морфології (біологів, анатомів, цитологів, гістологів, ембріологів та ін.). Тема іменних термінів мало вивчена. Іменний покажчик включає імена осіб, пов'язаних з епонімами морфологічних структур. Цікаво познайомитися з портретами вчених – деякі з них рідко зустрічаються у вітчизняній літературі. Досвід викладання показав, що під час практичного заняття, заліків і іспитів багато хто із студентів зазнає труднощі в освоєнні і розумінні ряду термінів, які зустрічаються в навчальній літературі, але належним чином не пояснюються [23-26].

Беннетт (Bennett) Н. (1870-1947), англійський стоматолог.

Беннетта кут – кут, на який відхиляється суглобова голівка і гілка нижньої щелепи при переході з центральної оклюзії в бічну; в середньому дорівнює 15-17º.

Бонвілл (Bonwill) В. (1833-1899), американський стоматолог.

Бонвілла трьохпунктний контакт – контакт зубів в трьох точках на різцях і на дистальних горбках обох третіх молярів, що утворюється при русі нижньої щелепи вперед до змикання ріжучих країв різців; показник нормального прикусу, який використовується в ортопедичній стоматології.

Вейль (Weil) Л. (1849-1895), німецький стоматолог.

Вейля шар (син.: зовнішня безклітинна зона пульпи) – шар пульпи зубів, розташований між одонтобластичним і субодонтобластичним шарами; містить сітку безмієлінових нервових волокон, кровоносні капіляри, колагенові волокна і основну речовину.

Гертвіг (Hertwig) Оскар (1849-1922), відомий німецький біолог. Народився у Фрейбурзі. З 1878 р. – професор анатомії і директор Анатомічного інституту в Йєні, з 1888 по 1921 рр. – професор анатомії і ембріології, керівник Анатомо-біологічного інституту в Берліні. Основні праці відносяться до області морфології безхребетних, цитології та ембріології. Досліджував розвиток статевих клітин, встановив єдину схему дозрівання яєць і сперматозоїдів і явище запліднення. Один з початківців застосування експериментального методу в ембріології.

Гертвіга епітеліальна піхва (син.: коренева епітеліальна піхва, Серре епітеліальна піхва, vagina radicalis epithelialis) – утворення у вигляді чохла, що виникає при розростанні країв емалевого органу, що визначає форму коренів зуба в процесі розростання.

Ебнер (Ebner) Віктор (1842-1925), австрійський гістолог і анатом. Народився в Брегенці (Італія). З 1873 по 1888 рр. – професор гістології та ембріології в Інсбруку, згодом завідував аналогічною

кафедрою у Відні. Вивчав гістологію внутрішніх органів, залоз слизової оболонки язика, зубів, внутрішнього вуха, статевих органів тощо.

Ебнера волокна (син.: тангенціальні волокна дентину, fibrae tangentiales dentini) – колагенові волокна в навколопульпарному дентині, які проходять в тангенціальному напрямку відносно осі зуба.

Карабеллі (Carabelli) Едлер (1787-1842), австрійський зубний лікар. Народився в Угорщині, працював у Відні, пізніше був обраний професором зубної хірургії у Відні. У 1831 р. опублікував керівництво по захворюванням і лікуванню хвороб зубощелепного апарату.

Карабеллі горбок (tuberculum anomale dentis molaris primi superioris) – підвищення, розташоване зазвичай на язиковій поверхні першого верхнього великого кутнього зуба; є аномалією будови зуба.

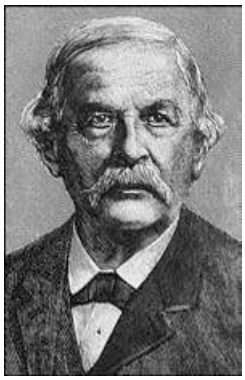

Келлікер (Kölliker) Рудольф (1817-1905), німецький гістолог і ембріолог, учень Генлє. Завідувач кафедри фізіології та порівняльної анатомії в Цюріху, в 1849-1902 рр. – професор анатомії Вюрцбургського університету. Займався вивченням будови головного мозку, легень, ембріологією. Опублікував близько 270 робіт. Автор відомих посібників з гістології та ембріології: «Мікроскопічна анатомія» (1866), «Історія розвитку людини і вищих тварин» (1882).

Келлікера канальці (син.: дентинні канальці або трубочки, tubuli dentinales) – трубочки, які пронизують основну речовину дентину, в порожнині яких знаходяться відростки одонтобластів.

Келлікера плівка (син.: Флейшмана плівка) – мембрана, яка вистилає з боку пульпи основну речовину дентину в проміжках між вхідними отворами дентинних канальців.

Келлікера зв'язка (син.: коміркова (альвеолярна) зв'язка зуба, lig. dentoalveolare) – міцні сполучнотканинні пучки між шийкою зуба і стінкою зубної комірки щелепи.

Корффа волокна (син.: предентинні волокна) – колагенові волокна, які проходять у зовнішньому шарі зуба (плащовому дентині) радіально до довгої осі зуба.

Мажито (Mogitot) Еміль (1834-1897), французький стоматолог. Народився в Парижі. Медичну освіту здобув у Паризькому університеті. У 1857 р. захистив дисертацію «Етюди про розвиток і структуру зубів людини». У 1888 р. обраний членом Медичної академії, потім її президентом. Засновник Товариства стоматологів. Відомий роботами з порівняльної анатомії і ембріології зубощелепного апарату, антропології, періоститу, кіст.

Мажито складка – дуплікатура слизової оболонки ротової порожнини у дитини грудного віку, розташована вздовж коміркових дуг, полегшує акт смоктання.

Малассе (Malassez) З.Ч. (1842-1910), французький гістолог.

Малассе епітеліальні острівці – скупчення або тіні епітеліальних клітин в періодонті сформованих зубів, що представляють собою залишки епітеліальної піхви Гертвіга; можуть бути джерелом утворення кореневих кіст.

Муммері (Mummery) Джон (1847-1926), англійський лікар-стоматолог. Народився в Лондоні. Медичну освіту здобув в універсальному коледжі в Лондоні, потім працював в Кавендіш-лікарні. Член Королівського товариства хірургів з 1923 р. Президент британської асоціації лікарів-стоматологів. Займався питаннями анатомії і ембріології органів ротової порожнини.

Муммері волокна (основна речовина дентину, substantia fundamentalis dentini) – фібрилярні структури в дентині, що розвивається.

Насміт (Nasmyth) Олександр (1789-1848), англійський стоматолог. Працював в Лондоні. Член Хірургічного товариства з 1831 р., почесний член Королівського товариства хірургів з 1844 р. Лейб-медик і зубний лікар короля. Наукові дослідження присвячені вивченню структури, розвитку, функції і патології зубощелепного апарату. У 1839 р. опублікував роботу «Дослідження розвитку, будови і захворювань зубів».

Насмітова оболонка зуба (син.: кутикула зуба, cuticula dentis) – тонка оболонка, що покриває емаль зуба і складається з двох шарів: первинної кутикули – тонкого гомогенного шару і вторинної кутикули, утвореної редукованим епітелієм емалевого органу. Після прорізування кутикула поступово стирається на жувальній поверхні, частково зберігаючись на бічних.

Нейманн (Neumann) Ернст (1834-1918), німецький лікар і патолог. Народився в Кенігсберзі. Професор патологічної анатомії в Кенігсберзі. Займався вивченням анатомії і гістології кістково-суглобового апарату, травної системи, крові.

Нейманна оболонка (син.: дентин перитубулярний, dentinum peritubulare) – ділянка ущільненої основної речовини дентину, яка оточує порожнину та канал кореня зуба.

Оуен (Owen) Річард (1804-1892), англійський анатом. Народився в Ланкастері. З 1827 по 1842 рр. працював асистентом по консервації органів тіла людини. У 1842-1856 рр. – головний спеціаліст з консервації та збереження органів музею Королівського коледжу хірургів. З 1834 р. – член

Королівського товариства хірургів, з 1856 по 1884 рр. – суперінтендант департаменту натуральної історії. Хребетна концепція черепа цього вченого отримала вищий розвиток в теорії «архетипу», ввела в науку ряд основних понять, що залишаються і тепер фундаментом порівняльної анатомії. Так, Оуен розрізняв дві категорії подібності між органами різних тварин: аналогію і гомологію, аналогічні та гомологічні органи у тварин. Оуен і Я. Генле ввели терміни, що характеризують органи в будь-якому положенні тіла. До таких термінів належать: *dorsalis* – спинний, *ventralis* – черевний, *medianus* – серединний, *medialis* – спрямований до серединної площини, *lateralis* – спрямований назовні від серединної площини. Визначення положення органу відносно осей, які проходять через тіло, площин і напрямків, значно полегшило його опис.

Оуена контурні лінії (син.: Шрегера контурні лінії, Ебнера волокна; дентинні смужки, що чередуються, striae dentini alternatae) – тангенціальні колагенові волокна внутрішнього шару зуба (припульпарний дентин), внаслідок неповного звапнення мають темніше забарвлення, ніж решта дентину.

Пфлюгера зуб – великий кутній зуб, який має найбільшу ширину біля шийки, а найменшу – біля жувальної поверхні; аномалія розвитку зубів.

Пфлюгера трубочки (слинні трубочки, tubuli salivales) – численні короткі протоки під'язикової залози, що відкриваються вздовж під'язикової складки дна ротової порожнини; відкриті німецьким фізіологом Е.Ф.В. Пфлюгером у другій половині XIX століття.

Сальтер (Salter) Самуель (1825-1897), англійський стоматолог. Народився в Пулі (Дорсет). Працював лікарем у стоматологічному відділенні міської лікарні в Лондоні. З 1863 р. член Королівського товариства хірургів. Вивчав анатомію, патологію і питання лікування зубів. У 1874 р. опублікував роботу «Зубна патологія і хірургія».

Сальтера лінії – лінії росту зуба, які спостерігаються в речовині дентину зуба в процесі розвитку.

Спі (Spee) Фердинанд (1855-1937), німецький анатом. Народився в Гліндфельді (Вестфалія). Медичну освіту здобув в Бонні, Вюрцбурзі і Кілі. З 1887 р. – прозектор анатомічного інституту в Кілі, а з 1902 р. – директор інституту. У 1896-1909 рр. видав посібник з анатомії людини.

Спе лінія – лінія, яка з'єднує верхівки щічних горбків зубів від першого малого кутнього до третього великого кутнього; топографо-анатомічний орієнтир для планування мостоподібних зубних протезів.

Стенонова протока – протока привушної слинної залози, яка відкривається в присінку рота на рівні верхнього другого великого кутнього зуба; відкритий датським анатомом Нільсом Стеноном (Стенсеном) в 1660 році.

Томс (Tomes) Чарльз (1846-1928), англійський анатом. Народився в Лондоні. Викладав анатомію в стоматологічному госпіталі Лондона. У віці 32 років обраний членом Королівського товариства Англії. Наукові дослідження присвячені порівняльній одонтології, а також ембріології зубощелепного апарату.

Томса відростки (дентинні відростки одонтобластів, processus odontoblasti dentini) – відростки, які входять у дентинні канальці Келлікера з розвитком основної речовини дентину в період утворення емалі зуба на 14-17 тижнях внутрішньоутробного розвитку.

Томса зернистий шар (син.: дентинний зернистий шар кореня, stratum granulosum dentini radicis) – незвапнений шар дентину на межі дентину і цементу; складається з дрібних дентинних шарів.

Чермак (Czermak) Іоганн (1828-1873), чеський фізіолог. Народився в Празі, навчався в Карловому університеті. У 1845 р. продовжив медичну освіту у Відні, завершивши навчання в 1849 р. у Бреслау. У 1850 р. захистив докторську дисертацію, присвячену мікроскопічній анатомії зубів людини. Потім працював асистентом у Фізіологічному інституті в Празі під керівництвом Я. Пуркіньє. З 1858 р. працював професором зоології та порівняльної анатомії у Віденському університеті, з 1869 р. – професором фізіології в Лейпцігському університеті. Початковий період наукової діяльності присвячений анатомо-фізіологічним дослідженням в області зоології. Пізніше вивчав фізіологічні механізми голосу і мови. Вважається творцем ларингоскопа, застосування якого зіграло важливу роль в діагностиці захворювань дихальних шляхів.

Чермака проміжки (син.: інтерглобулярний дентин) – щілиноподібні простори між дентинними відростками одонтобластів (волокнами Томса) і стінкою дентинних канальців; є, напевне, артефактом, що залежить від зморщування протоплазматичного відростка в процесі гістологічної обробки або від розчинення крапель жиру, які нерідко містяться у відростках одонтобластів. У нормальних умовах просвіт дентинного канальця цілком заповнений дентинними відростками одонтобластів.

Шарпей Вільям (1802-1880), англійський анатом. Народився в Арброуті (Шотландія). Медичну

освіту здобув в Единбурзькому університеті. Тривалий час жив і працював лікарем у Німеччині, Швейцарії та Італії. У 1836 р. захистив дисертацію та отримав ступень доктора анатомії і фізіології. У 1839 р. став професором анатомії в Абердіні, з 1841 р. викладав анатомію в Единбурзі, з 1848 по 1877 рр. – в університеті Глазго. Наукові дослідження присвячені топографічній анатомії людини.

Шарпея волокна зубів (син.: цементокоміркові волокна, fibrae perforantes cementales) – нечисленні колагенові волокна зв'язки періодонта, прикріплені одним кінцем до комірки, а іншим кінцем занурені в цемент. Тягнуться косо через періодонтальний простір у напрямку до верхівок зубів, забезпечуючи їм опору при кусанні і жуванні. У той же час волокна допускають незначну рухливість зубів.

Шрегер (Schreger) Христіан (1768-1833), німецький анатом і хімік. Народився в Зейтці. З 1810 р. працював професором хімії у Віттенберзі, пізніше в Галлі. Наукові дослідження в області анатомії присвячені структурі зубів в порівняльно-анатомічному і віковому аспектах.

Шрегера-Гунтера смужки (син.: Гунтера смужки, Ретціуса смужки, емалеві смужки, які чередуються, striae adamantinae alternatae) – темні і світлі радіально розташовані смужки в емалі, що є відображенням ритмічного росту емалі зубів.

Багато структур по справедливості були названі іменами своїх першовідкривачів [16]. Однак при формуванні сучасної термінологічної системи від епонімів все більше відмовляються і замінюють іншими назвами, які відображають структурно-функціональні особливості понять. Такий підхід цілком зрозумілий бажанням і необхідністю уніфікувати термінологічну номенклатуру. Епоніми мають повне право на існування поряд з іншими назвами. Вони не тільки описують явища, а й відображають історію науки і внесок дослідників у її розвиток, допомагають зберегти традиції та історію, приносять яскраві кольори. Саме тому епоніми вкрай корисні і відмовитися від них неможливо.

У сучасній медичній літературі епоніми зустрічаються поряд з новими і старими традиційними назвами. Питання про те, наскільки вони необхідні і зручні у використанні медичної термінології, також залишається відкритим.

Висновки. Проведене дослідження не є вичерпним, а подальша вибірка епонімічних термінологічних конструкцій з періодичних фахових видань, підручників, монографій стоматологічного спрямування розширить банк даних, поглибить і урізноманітнить знання молодих науковців, а також сприятиме формуванню термінологічної компетенції у студентів-медиків, оволодінню ними мовою професійного спілкування. Епоніми полегшують запам'ятовування, тому що на ментальному рівні реципієнт отримує цілісну картину зображення об'єкта дійсності. Використання епонімів у колі вузьких фахівців забезпечує швидке розуміння ситуації картини, передає спадкоємність знань, відображає основні етапи розвитку науки, боротьбу думок і поглядів, становлення наукового світогляду людини.

Перспективою подальших досліджень є пошук епонімічних термінів ангіоархітектоніки ділянки голови.

References

1. Tatarenko TD, Tokpanova AA, Lisaridi YeK. O neobkhodimosti sushchestvovaniya eponimov v meditsinskoy terminologii [On the need for eponyms in medical terminology]. *Mezhdunarodnyy zhurnal prikladnykh i fundamental'nikh issledovaniy.* 2015;12(6):1140-1141. [Russian]
2. Denisov SD, Pivchenko PG. *Eponimy v anatomii: slovar'* [Eponyms in anatomy: a dictionary]. Minsk: BGMU; 2012. 85 s. [Russian]
3. Kazakova SL, Chikil'din DV. Analiz strukturnoy organizatsii terminologicheskoy sistemy v stomatologii [Analysis of the structural organization of the terminological system in dentistry]. *Filologicheskiye nauki. Voprosy teorii i praktiki.* 2017;7-3(73):124-128. [Russian]
4. Sherstyuk OO, Hryn VH, Bilash VP. Eponimichni nazvy vnutrishnikh orhaniv [Eponymous names of internal organs]. *Svit medytsyny ta biolohiyi*. 2014;2(44):226-228. [Ukrainian].
5. Hryn VH, Cherkun NO, Holovko OH. Eponimichni terminy v morfolohiyi ta patolohyiyi cherepa lyudyny [Eponymous terms in the morphology and pathology of the human skull]. *Aktual'ni problemy suchasnoyi medytsyny: Visnyk Ukrayins'koyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi.* 2019;19(2(66)):174-182. [Ukrainian]. doi: 10.31718/2077-1096.19.2.174
6. Hryn VH, Svintsyts'ka NL, Deyneha TF, Bilash VP, Dubrovina OV. Eponimichni terminy v morfolohiyi struktur holovy ta shyyi lyudyny [Eponymous terms in the morphology of human head and neck structures]. *Aktual'ni problemy suchasnoyi medytsyny: Visnyk Ukrayins'koyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi.* 2021;21(1(73)):114-122. [Ukrainian]. doi: 10.31718/2077-1096.21.1.114

7. Lapteva YeA. Funktsionirovaniye eponimicheskikh terminov v entsiklopedicheskikh stat'yakh meditsinskogo kharaktera [Functioning of eponymous terms in encyclopedic articles of a medical nature]. *Filologicheskiye nauki. Voprosy teorii i praktiki.* 2014;12-2(42):106-108. [Russian]
8. Izvekova TF, Grishchenko YeV, Purtov AS. Eponimy v meditsinskoy terminologii [Eponyms in medical terminology]. *Journal of Siberian Medical Sciences.* 2014;3:18. [Russian]
9. Lysanets YuV, Havrylieva KH. Medical eponyms as a subject of controversies in the modern terminology studies. *Aktualni problemy suchasnoyi medytsyny: Visnyk Ukrayinskoyi medychnoyi stomatolohichnoyi akademiyi.* 2017;17(4(60)):225-227.
10. Voloshyn NA, Svetlytskyy AA, Zynych EL. Osnovnye zakonomernosty proyskhozhdenyya anatomycheskoy termynolohyy [The main patterns of the origin of anatomical terminology]. *Visnyk problem biolohiyi i medytsyny.* 2016;2(1(128)):143-146. [Russian]
11. Synytsya VH. Status eponimnykh utvoren v latyns'kiy stomatolohichniy terminolohiyi [Status of eponymous formations in Latin dental terminology]. *Naukovyy visnyk Chernivetskoho universytetu. Romano-slovyanskyy dyskurs.* 2011;565:134-137. [Ukrainian]
12. Byelyayeva OM, Zhdan VM, Tsisyk AZ. Latynsko-ukrayinskyy medychnyy entsyklopedychnyy slovnyk [Latin-Ukrainian medical encyclopedic dictionary]. U 2 t. T. 2 N-W. K: VSV «Medytsyna»; 2020. 456 c. [Ukrainian]
13. Bieliaieva OM, Synytsia VH, Lysanets YuV. Pharmaceutical Terms with Onomastic Component: Quantitative, Structural and Lexico-Semantic Analysis. *Wiadomości Lekarskie*. 2018;71(1(II)):217-221.
14. Zhdan VM, Dvornyk VM, Avetikov DS, Byelyayeva OM. Deyaki pytannya funktsionuvannya medychnykh eponimiv [Some questions of functioning of medical eponyms]. *Current Trends in the Study and Teaching of Foreign Languages: Proceedings of the1st International Scientific and Practical Online Conference; Poltava: 2021 June 04*. Poltava: Astraya; 2021: 3-15. [Ukrainian]
15. Garanin AA, Garanina RM. O meste eponimov v sovremennoy meditsinskoy terminologii [On the place of eponyms in modern medical terminology]. *Voprosy onomastiki*. 2019;16(3):110-124. [Russian]. doi: 10.15826/vopr_onom.2019.16.3.034
16. Goncharov NI. *Illyustrirovannyy slovar eponimov v morfologii* [Illustrated Dictionary of Eponyms in Morphology]. Volgograd: Izdatel; 2009. 504 s. [Russian]
17. Blau MG. Sud'ba epominov: 300 istoriy proiskhozhdeniy nazvaniy [The fate of the Epomines: 300 stories of the origin of names]. M: ENAS; 2010. 272 s. [Russian]
18. Plotskaya YuV. K voprosu ob eponimakh v nemetskoy stomatologicheskoy terminologii [To the question of eponyms in German dental terminology]. *Materialy mezhdunarodnoy nauchno-prakticheskoy konferentsii «Aktual'nyye problemy lingvistiki i metodiki prepodavaniya inostrannykh yazykov». Omsk: 2016 Mar 30*. Omsk; 2016, s. 102-105. [Russian]
19. Khmara TV, Akhtemiychuk YuT, Hulyk RP. Eponimichni nazvy struktur u klinichniy anatomiyi holovy ta shyyi [Eponymous names of structures in the clinical anatomy of the head and neck]. *Klinichna anatomiya ta operatyvna khirurhiya*. 2010;9(1):117-122. [Ukrainian]
20. *Stomatologicheskaya terminologiya ot A do Ya: stomatologicheskiy spravochnik* [Dental terminology from A to Z: a dental guide]. Vinnitsa: VNMU; 2015. 256 c. [Russian]
21. Steel B. Eponym confusion. *Br Dent J.* 2020;229:327-328. PMID: 32978559. doi: 10.1038/s41415-020-2188-0
22. Vodanović M. Hrvatsko biomedicinsko nazivlje–eponimi u stomatologiji [Croatian biomedical terminology - eponyms in dentistry]. *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*. 2014;61(1-2):37-42. [Croatian]
23. Fargen KM, Hoh BL. The debate over eponyms. *Clin Anat*. 2014;27(8):1137-1140. PMID: 24760487. doi: 10.1002/ca.22409
24. Ayesu K, Nguyen B, Harris S, Carlan S. The case for consistent use of medical eponyms by eliminating possessive forms. *J Med Libr Assoc*. 2018;106(1):127-129. PMID: 29339943; PMCID: PMC5764578. doi: 10.5195/jmla.2018.284
25. Matteson EL. All medical eponyms should be abandoned. *Presse Med.* 2008;37(2 Pt 1):250-251. PMID: 18164176. doi: 10.1016/j.lpm.2007.11.005
26. Aronson JK. Medical eponyms: taxonomies, natural history, and the evidence. *BMJ*. 2014;349:g7586. PMID: 25515058. doi: 10.1136/bmj.g7586

UDC 616.314:378

Morphological Eponymous Terms in Dentistry as Part of Professional Culture

Hryn V. H.

Abstract. The study of eponymous terms in professional medical language is of great importance because it aims to solve an important theoretical problem of changing the status and function of a term, which has an unconditional impact on knowledge of the world in terms of the history of science. There are new terms that

reflect the stages of development of medicine, the priority of a scientist or country in the discovery of new facts, but do not reflect the individual features of the objects of nomination. Currently, scientific and terminological discussions on the use of eponymous terms are ongoing.

The purpose of the study. In a concise form to explain the origin of some eponymous terms in stomatology, to give an idea of the scientists whose names are given to certain terms by bibliographic analysis of the literature.

Materials and methods. The work uses general philosophical and general scientific research methods, namely: dialectical, historical-chronological, bibliographic-descriptive, analytical, etc. This bibliographic analysis is based on published peer-reviewed articles, books, textbooks, monographs.

Results and discussion. The objects of the study in this work were derived from eponymous terms used in stomatology and morphology. The sources of the material were specialized dictionaries and reference books devoted to the problems of eponymy in medicine, which represent the most complete collection of eponymous names of diseases and their signs. Historical and statistical data are given to explain and generalize the variety of phenomena associated with the emergence of eponymous terms, information about scientists and countries whose names actually served as eponyms for the formation of names of medical phenomena and concepts. The peculiarities of the origin of names are analyzed: anatomical terms, phenomena, as well as structures and formations of eponymous origin, depending on the nationality of their authors, the historical and cultural preconditions that formed the basis for the formation of eponymous terms are identified.

Conclusion. The study is not exhaustive, and further sampling of eponymous terminological constructions from periodicals, textbooks, monographs of dental direction will expand the database, deepen and diversify the knowledge of young scientists, as well as contribute to the formation of terminological competence of medical students. Eponyms facilitate memorization, as at the mental level the recipient receives a holistic picture of the image of the object of reality. The use of eponyms in the circle of narrow specialists provides a quick understanding of the situation of the picture, conveys the continuity of knowledge, reflects the main stages of development of science, the struggle of thoughts and views, the formation of the scientific worldview of human.

Despite a number of negative aspects, eponyms will always be an essential part of medical terminology.

Keywords: eponym, eponymous term, medical terminology, stomatology.

ORCID and contributionship:
Volodymyr H. Hryn : 0000-0001-5894-4416 [A-F]

A – Work concept and design, B – Data collection and analysis,
C – Responsibility for statistical analysis, D – Writing the article,
E – Critical review, F – Final approval of the article

CORRESPONDING AUTHOR
Volodymyr H. Hryn
Poltava State Medical University
Anatomy Department
23, Shevchenko St., Poltava 36011, Ukraine
tel: +380(66)8126497, e-mail: vogrin034@gmail.com

The authors of this study confirm that the research and publication of the results were not associated with any conflicts regarding commercial or financial relations, relations with organizations and/or individuals who may have been related to the study, and interrelations of coauthors of the article.

Стаття надійшла 24.10.2021 р.
Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування